

ՅԵՐԵՎԱՆ-ԽԱՐԱԳՐԱԳԻՏ

Հ. ՄԱՍՈՒՐԵԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ցաթկան	500 դր.
Վեցամսեայ	250 »
Շրամսեայ	150 »
Սրտառման արկ.	70 ճր.

Բաժանորդագրութիւն կ'սկսի
տուն ամսոյ 1ից եւ 15

100 ՓԱՐԱ

Օրաթերթ ազգային եւ փառապաշտօնային

Fondateur
M. MAMOURIAN
Directeur-Rédacteur en chef
H. MAMOURIAN
„Arévelian Mamoul,“
JOURNAL ARMÉNIEN
QUOTIDIEN

100 ՓԱՐԱ

ՉԵՆ ՈՒՋԵՐ ՀԱՍԿՆԱԼ...

Երեկ հրատարակեցին Կիլիկիայէ հասնող թղթակցութիւն մը: Կ'տեղեկանանք որ նոյնիմաստ կամ նոյնանման տեղեկագիր մըն ալ հասած է տեղւոյս Առաջնորդարանին:

Մեր ընթերցողներն վերահասու եղան անշուշտ, թէ չափազանց ծանրակշիռ վիճակ մը ստեղծուած է Կիլիկիոյ հայութեան համար եւ նոր ու սպառնալից կացութեան մը ենթարկուած է: Նոյն իսկ կեդրոնական քաղաքներու մէջ գտնուող հայութիւնը:

Իրաց ներկայ ծանրակշիռ վիճակը չպիտի ստեղծուէր եթէ առջի վայրկեանէն տարբեր միջոցներ ձեռք առնուած ըլլային եւ տարբեր քաղաքականութեան մը հետեւէին տեղւոյն վերին իշխանութիւնները:

Այդ տարբեր ուղղութեան ու քաղաքականութեան հետեւիլ չուզեցին, ինչո՞ւ, առաջիմ չենք գիտեր եւ չենք ուզեր, փափաքող չենք պրպտել, եւ լաւագոյն պիտի ըլլար որ այս պրպտումներն ի գործ չդրուած, տեղական կառավարութիւնն ձեռք առնէր այնպիսի միջոցներ, որոնք զային արդարացեալ մեր հազարամէկ ենթադրութիւններու սխալ է:

Ինչպէս բացայայտ կ'ընենք, թուրք չէթէներն սանձարձակ ասպարէզ գտած կ'գործեն աներկիւղ, իսկ ֆրանսական իշխանութեանց կողմէ վստահելի կարծուած Թուրքեր, որոց զէնք բաշխուած է, կամաց կամաց կ'սկսին չէթէներու միանալ եւ անոնց հետ միասին ի գործ գնել ամեն տեսակ շահատակութիւններ:

Կիլիկիոյ ֆրանսական իշխանութեանց Թուրքերու վրայ ունեցած կոյր վստահութիւնն ահա այսօր կ'փոխարինուի եւ անոր սղակէզ կ'ըլլան Կիլիկիոյ Հայերը:

Եւ մինչ Մէլիքի եւ Ատանի դռներուն առջեւ հասած են այդ ոճրագործներն, անդին ինչ կ'ընեն ֆրանսական իշխանութիւնք եւ ինչ միջոցներ ձեռք կ'առնեն հայութեան իբրեւ պաշտպանութիւն, շատ տարտամ ու մաւթ կ'ընայ ինչպէս մեզի, նոյնքան ալ Կիլիկիացիներուն համար:

Ֆրանսա կրնար պաշտպանել ու ջանջախել թուրք հրոսակներն ու արիւնկալ այդ ոճրագործներն եւ չըրաւ, թոյլ բարեացակամութեամբ մը յուսալով թէ պիտի կրնար սիրաշահիլ, միշտ ի վրայ Հայոց, այդ հրէշներն, որոնք ահա այսօր գլուխ կ'ցցեն եւ կ'արհամարհեն Ֆրանսացոց այդ ընթացքը:

Միջազգային տեսակէտէն դիտելով խնդիրն, այնպէս կ'կարծենք թէ՛ Կիլիկիոյ մէջ ստեղծուած վիճակն չկրնար հաշտ աչքով դիտուիլ եւրոպական կառավարութեանց կողմէ, եւ ի մասնաւորի Անգլիոյ կողմէ, որ այդ վայրերու անդորրութեան կ'ընդամենը եւ ազգու քաղաքականութիւն մը կ'ուզէ որ ի գործ դրուի երկրին մէջ, չվտանգելու համար իր շահերը, այս շատ փափուկ կէտն նկատի հարկ էր որ առնուէր ֆրանսական կեդրոնական իշխանութեանց կողմէ, եւ Կիլիկիոյ դրկէին այնպիսի պետեր, որոնք անցեալի մէջ ցոյց տուած ըլլային մասնաւոր ընդունակութիւն մը խալաւ տարրին հետ իրենց յարաբերութեանց մէջ եւ ունենային վստահական այնպիսի բուռն ու պատկառազու գիրք մը, որ այդ վայրագ տարբեր զգուշէին ու երկիւղ զգային թէ՛ պիտի պատժուէին ու կախաղան բարձրանային, եթէ երկրին անդորրութիւնը խանգարելու համար ամենափոքր շարժում մը փորձէին:

Ոչ միայն ֆրանսական իշխանութիւններն այս կարեւոր պարագաներն իկատի չտան, այլ նոյնիսկ չհաւատացին քրիստոնեայ տարրին տեղեկութիւններուն, անոնց փորձառութեան վրայ հիմնուած գաղափարներուն եւ Թուրքերու զէնքերն չհաւաքելէ շատ, զանոնք՝ զինեցին, անիմաստ ու ծիծաղելի միամտութեամբ մը, որպէսզի զօրավիգ դռնապան իրենց, եւ ահա անոնք այսօր կ'արդարացնեն Ֆրանսացոց իրենց վրայ դրած տակալութիւններն եւ իրենց վստահուած զէնքերով կ'անցնին չէթէներու կողմ, քրիստոնեայ հայութիւնն թալանելու եւ շարժելու համար:

Նմանօրինակ անհեռատեղութիւն մը երբեք չէինք կրնար յուսալ արեւմտաքրիստոնեայ յայրենական մեծ պետութիւնէ մը, որ փոխանակ իր ազդեցութիւնն ամրապնդելու արեւելքի մէջ, զայն չարաչար կերպով փոխադրուի կ'ընէ, որովհետեւ նախապէս չուզեց լսել Հայոց խորհուրդներն եւ չվստահեցաւ անոնց, նախապատուութիւն տալով իսլամներուն, որ շահաւէտ տոկոսով մը իրենց ստացածները կ'վերադարձնեն:

Մեր հրատարակած երէկուան թղթակցութիւնն պարզապէս յուսահատական կոչ մըն էր թէ եւրոպայի եւ թէ Իզմիրի հայութեան:

Կիլիկիոյ հայութիւնն այլեւս յուսահատ ու յուսաբեկ զինք պաշտպանելու համար հոն գտնուող ոյժերէն, օգնութիւն կ'աղաղակէ, գործնական եւ զըրական օգնութիւն, օգնութիւն՝ կատարուած իրողութեան մը առջեւ չգնելու համար հայութիւնն, Կիլիկիոյ փճացումովը, օգնութիւն՝ կերակրելու եւ ապրեցնելու համար այն հայութիւնն՝ որ ամեն բան թողած կ'ըլլի, կ'խառնէ գունդազուղու Ատանա, հոն ապահովութիւն ու կեանքի փրկութիւն գտնելու յուսով:

Իզմիրի հայութիւնը չկրնար անտարբեր մնալ, ոճիր մը պիտի ըլլար ներկայ ճգնաժամին առջեւ անտարբերութիւնն ու որեւէ պարտականութիւն խուսափում մը:

Մուշեղ Սրբազան թրեւս այսօր թողնէ յոնիականի այս անդորր փոխին, գտնուելու համար պարտականութեան գլուխը, տարակոյս չունինք թէ՛ Ն. Սրբազանութիւնն կ'մեկնի այս փոքրէն վստահ ու ապահով թէ՛ Իզմիրի հայութեան շօշափելի օգնութիւնը պիտի հետեւի իրեն:

Ներկայ ծանրակշիռ վայրկեաններուն մէջ, ինչպէս վերեւ նշեցինք, յար-

մար չէ առիթն զբաղելու պատասխանատուութիւններու ճշգրտով եւ Կիլիկիոյ ներկայ այս վիճակին պատճառ դարձող պարագաներու ուսումնասիրութիւններով, այլ ժամն է օգնութեան փութալու Կիլիկիոյ տառապող հայութեան:

Տամկէտի սուրբ կախում է դարձաւ բազմաշարք հայ ժողովրդի զլիսուն վերեւ, այդ վտանգն բառնալ կ'պարտուորին Համաձայնական մեծ պետութիւնք եւ մասնաւորաբար Անգլիա, իսկ այդ ժողովրդին կարօտութեանց օգնութեան փութալ՝ պարտականութիւն մըն է ամեն ճշմարիտ հայու համար:

Ահա առիթն ցոյց տալու գործնականապէս անձնուրացութիւն եւ ճշմարիտ հայրենասիրութիւն մը:

Հ. Մ.

ՀԱՅԵՐԵՆԻՔԻ ՏՈՒՐՔ

Դրամ տալ, նուէր ընել չուզողներու համար գեղեցիկ առիթ մը ստեղծուեցաւ:

«Հայրենիքի Տուրք» պիտի վճարենք, որքանոցի, ժամու, զպրոցի, աղքատի ու տնանկի դրամ չենք տար», եղաւ գնաց...:

Հասկցանք, մի՛ տաք, որովհետեւ տալու մտադրութիւն չունիք, մի՛ տաք որովհետեւ հոգի կուտաք, դրամ չէք տար, բայց ի սէր Աստուծոյ, հայրենասիրութիւն մի՛ ծախէք. եւ ամենէ լաւագոյն միջոցն է, այժմէն յայտարարեցէք թէ՛ Հայ չէք եւ ըլլալու ալ յարմարութիւն չունիք...:

«Հայրենիքի տուրք» պիտի վճարենք, ե՞րբ, ո՞ր ժամանակ, ապագային, եւ ապագայի ամեն գործ, ժամանակաւոր ամեն խոստում դիւրութեամբ կ'արուի, չէ՞...:

Որքանոցներն առանց դրամի չեն կրնար մատակարարուիլ:

«Հայրենիքի տուրք» պիտի տամ, այժմէն դրամ չեմ տար»...:

Որքան ու որքան հիններն ուտելիք կուզեն, օգով չեն կրնար ապրիլ:

«Հայրենիքի տուրք» պիտի վճարեմ...:

Աղքատներն օգնութեան կ'կարօտին:

«Հայրենիքի տուրք» պիտի վճարեմ...:

Վարժարանի դասատուներուն ապուրիլ ապրանք չեն տար:

«Հայրենիքի տուրք» պիտի վճարեմ...:

Եւ այսպէս կ'շարունակուի յանկերգը ու պիտի շարունակուի մինչեւ այդ տուրքին որոշուիլն ու հիմնուիլը:

Այն ժամանակ ալ տարբեր յանկերգ մը պիտի սկսի:

«Իմ կարողութիւնէս աւելի նշանակած են, փարս մի ալ չեմ տար»...:

Եւ այսպէս պիտի ջանան հոյալ գասէրներն ու հայրենասէրներն, որոնք «մուտքն ազատ է» հանդէսներու գունդազուղու կ'խառնեն եւ ամէն վայրկեան գլխակցաբար եւ շատ անգամ անգիտակցաբար ծախ կ'ընեն, դրամ չտալու եւ քաջբեղու, առանց վայրկեան մը անդրադառնալու որ իրենց արժանապատուութիւնէն ու պատուէն պատու պատու, ծուէն ծուէն մտնել է որ կ'իջադիման իրենց շուրջը:

Ժամանակ չահիլ դր մ չտալու միակ մտաւեհումով, շատ ագիւղ ընթացք մըն է պատու չբերել այդ ուղղութեամբ գործ տեսնել եւ հայութիւն ծախել ջանացողներուն:

Արդէն այժմէն պիտած են շատեր, այս պատուակն յուսալ քշելով մերժել Աղքատախնամի եւ Որքանոցի եւ այլ հաստատութեանց իրենց բաժա-

նորդագրութիւններն վճարել, այնպէս որ կզգ. վարչութիւնն ստիպուած պաշտօնական գեղոյցով մը կ'ժանուցանէ թէ՛ իրենց այդ տալիք գումարները շարունակեն վճարել. յետոյ իրենց նշանակուելիք «Հայրենիքի Տուրք»ի հաշւոյն անցնելու «պայմանին տակ»:

Միւս կողմէ «Հայրենիքի Տուրք»ի յանձնաժողովներն պէտք է որ փութով յառաջ մղեն այդ գործը, որպէսզի օգտակարութեան տեղ՝ վնասակար նոր դրութիւն մը չստեղծուի եւ անորմէ չօգտուին այնպիսիներ, որոնք այս տեսակ առիթներու կ'սպասեն, պինդ մը պրկելու համար իրենց նուիրական դրամներու ծրարները...:

ԵՍ

ՊՈԼՍԱԿԱՆ ԿՈՐԵՐ

ՆՈՐԷՆ ԱՐԻՒՆ...

Անյիշատակ ժամանակներէ տագին, հայը, հակառակ այս երկրին շինարար տարրը ըլլալուն, իր վրին վրայ յաւիտենորէն կախուած կը տեսնէ «եւթաղան»ը, ջարդարար, արիւնի, կողորպուտի, բռնադատութեան, խարդաւանների, աւաղակութեան, յեղեղակային, վաճառական արարքներու ընդունակ թուրքին տապաքը, որ միշտ կը հնձէ, կը մանգողէ, կը կոտորակէ հայ ցեղը: Պապակ մըն է այլեւս թուրքին քով. հոգիին մէջ, արտին խորը, հոյ մորթոտեղու տնդը: Կիրք մըն է ասիկա, ցեղին բնազդը, որ յանկարծ կը յառնէ իր բովանդակ մոլեգնութիւնով, աչքերը կը շրջին, կիրքը կեռայ, բիբերը կը կաճկուան, ինչպէս ոճրագործ մը, որ անյաղութ, շարունակ նոր զոհեր կ'որոնէ:

Շարաթներէ ասդին Պոլսական հորիզոններուն տակ շուկաներ կ'յաճէին, նոր մորթոտեմի մը, նոր պանդի մը, զանգուածային ջարդարար սոր դէպքերու արտուր շուկաներ, շրջկացիներ էին որ շարաթներէ ասդին շրջան կ'ընէին բերնէ բերան, բայց կը հաւատայինք որ, քրքման շրջաններէ մէջ՝ պիտի չյաճեցնէին ասիկա իրադրութիւն, երկու օրէ ասդին, արդէն հայ թրքերը կ'արձանագրեն իրենց սիւնակներուն մէջ արտուր իրականութիւնը:

Տարօրինակաբէն քամաղող ազգ մըն է իրուամբ մերկնը, երբ աշխարհի ամեն անկիւններուն մէջ, ամեն ազգ իր փառքերը պանծացնելու եւ իր նախատակները ողբալու համար անուաման ապատութիւն ունի, Կիլիկիոյ շրջանին ջարդարար արձանագրելու անգամ արտօնութիւն չի տրուելու հայ թրքերուն եւ ասիկա անանկ տեսնելով, երբ մեծագոր յայրենականներն որ արդարութեան նմար իրենց ձեռքին տակ ունին Պոլսի մէջ...:

Պոլսական բովանդակ հայ թերթերը հարկադրաբար, առաւելագոյն կու- պանքուած, կցկտուր իրողութիւններ միայն կը նշանակեն ահաւոր անա- զանգէնութիւն վիշտի անգամ հազադիւ- արգելք ունինք, խողխողումը կ'ըն- դարձակուի, կը տարածուի, մահազոյ- ժերը մէկըմէկէ աւելի տխուր և զա- հանգական, կը հասնին վրայէ վրայ, ու մինչդեռ թուրքը կ'արտօնուի մըզ- կիթնեքու բակերուն, համալսարանի սրահներուն մէջ եւրոպան ծաղրելու, անոր ոյժին գէմ կաղկանծելու, ար- համարհանքի լորձուքներ թնկելու, մենք մեր վիշտը ողբալու համար, նոյն իսկ լրագրական սիւնակներու մէջ չենք թողլատուիր. նոյն արդա- ռութիւնը չէ՞ր որ — չմոռնանք ասի- կա բնաւ — Ատանան ջարդուած ա- տեն, կոկորդիլոսի արցունքներ հեկե- կալէ ետք, իր մամուլին միջոցով, իր մարտանաւերէն, մեր սրտը թնկա- մեր մորթոտումին, մեր ողջակիզման լուսանկարները առին Միսրիի առ- ջեւ...

Նոյն եւրոպան չէ՞ր որ դարերէ ասդին լռիկ ու միանգամայն ներդա- միտ հանդիսատեսն է մեր տառապան- քին ու մարտիրոսացումին. ու նոյն արդարութիւնն է նորէն որ, այս ան- գամ, միշտ, մեր վիշտը չհեկե- կալ կարենալու համար, կապանք կ'անցնէ հայ-մամուլին ալ...

Դարերէ ասդին, այս մահահոտ սպանդին տակ գլուխ հակած՝ անձկա- գին ու հեռագառ սպասեցինք մենք արդարութեան որ պիտի գար քաղա- քակրթուած եւրոպայէն, և սակայն ա- նիկա հեգնեց մեր տառապանքը, ար- դարութեան և ազատութեան ճամբու- նիւրուն վրայ թափած մեր արիւնիե- րը, ու հիմակ, երբ ցլամարտերը տե- ղի կուենան, Կիլիկիոյ վերապրող հայութեան կեանքին շուրջ տակաւին Լոնտոնի մէջ կուզին, կ'ըզնին գուռա- գեղի մը մէջ ջարդարար անգլիացի, արիւնոտ ու ջարդարար անգլիացի, որ թուրքն է գերազանցապէս:

Պատահած է ձեզի երբեք որ, տա- քուկ սենեակի մը մէջ, կատու մը շոյէք, փայփայանքիտարկայ ընէք ու կերակրէք զինքը տնիկա կը բծի, միա- լիւններ կ'արձակէ, ու երբ յանկարծ անոր պոչը քաշէք, արդէն անիկա կատաղի վագր մըն է որ կը խոյա- նայ, թուրքն է անիկա, այդ պատկե- րը. դարերէ ասդին հայ աշխատանքը այս երկիրը վերածեր է լաւագոյն շահաստանի մը, հայը ծողկեցուցեր է արուեստը, վաճառականութիւնը, թատրոնը, պետութիւնը նոյն իսկ, և 95է ասդին, պարբերաբար, զանգուա- ծային ջարդեր անպակաս եղեր են, ու եւրոպան քրքիլ միայն արձակած է բովանդակ այս իրադարձութիւններուն առջև:

ՊՐԻՍՄԱԿ

ՅՈՒՆԱՀԱՅ ՄՐԱՅՈՒԹԻՒՆ

Բ.

Հէլէն դպրութեան ամենամանօթ վաստակաւորներէն պատմապէս Բրո- զոքիսէն սկսելով մինչև վերջին ար- դարաւիր քրոնիկոգիրը համաձայն դրուատիրքով կը յիշատակեն թէ՛ ա- ռաջին Հայը որ Բիւզանդիոնի զահը քաղմած է, եղած է Մաւրիկ Հոյ- կազն, միսով և ոսկորով Հոյ մը՝ տի- պարը յունահայ արտակցութեան:

Այս նշանաւոր դէպքը պատահած է Հայ Արշակունի թագաւորութեան ան- կումէն, այսինքն 433 Քրիստոսի թուա- կանէն ետքը հաստատուած «Հայաս- տանի Մարզպան»ութեան տուն, այն է Ճիւր Վրդի պաշտօնավարութեան ժամանակ:

(Այս ժամանակը կարելի է գնել Քրիստոսի 578-592) իսկ վերջին Հայը որ իշխեց իր Բիւզանդիոնի Կայսրու- հի, էր Մարզպարթա Հայկազն, Քրիս- 1296 թուականին Հայկական Կիլիկիոյ Ռուբինեան հայ գահին վրայ 1296ին

կը գտնէք իր արքայ հայոց, քաջ Սմբատ Թագաւորը:

Կ. Պոլսոյ գահին վրայ հաջորդի 24 թուականի զուխեր բազմած են Քրիստոսի 583 թուականէն մինչև 1333 թուականը:

Թող չերուի ինձ իրենց կարգովը տալ հոս անունները այդ երջանիկ Հայերուն՝ արքայ զմեզ ալ երջանիկ- ցուցին և Յունահայ Արտակցութեան ցայտուն ու կարկառուն տիպարները եղան:

Մաւրիկ Հայկազն իշխեց 19 տարի, Մծեօ Գնունի 1, Փիլիպպիկ Հայկազն 3, Արտաւազ 1, Մարիանէ 7, Տարք Վարդան Բ. 1, Արշալիր 1, Լևոն Ե. Հայկազն 8, Թէոփիլ Կայսրուհի 8, Եփրատիկան Կայսրուհի 7, Թէոտորա Կայսրուհի 37, Վասիլ Արշակունի 19, Լևոն Զ. Իմաստասէր 6, Ալէքսանդր 2, Պարբերակէն, պատմապէս 46, Ռոմանոս Լ. 2, Էլէնա ի Արմէնիս 42 Ռոմանոս Բ. 24 Իսնիկ Զմէկիկ, Կիոթան 7, Թէոտորա Բ. Կայսրուհի 5, Վասիլ Բ. Պիլկարասպան 49, Կոստանգիանոս Ը. 3, Թէոտորա Գ. 14, Մարզպարթա 37:

ԳՐԻԳՈՐ Ն. ՃԱՄԾԵԱՆ

ԱԶԱՏ ԲԵՄ

ՆՈՐՈՇԵՆՔ

ՄԵՐ ՊԱՐՏԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Քաղաքիս Սպայից Միութիւնը, ասկէ ամիս մ'առաջ կազմակերպեց «Բանակին օրը», այսօր նոյն միու- թիւնը Հոյ բանակին համար կ'առա- հաւաքելու ձեռնարկին մէջ է, և թա- րեւ վաղը տարբեր նոյն կերպ գոր- ծունէութեան մը մէջ երեւի:

Արդ նկատի ունենալով իր կանո- նագրին նպատակը որ է. ներառել Հոյ Հանրապետութեան հարգելի և բնա- յեր պարտաւոր, թող ներուի ինձ հարց տալ թէ, ի՞նչ չափով հետեւած են այս ուղղութեան, թէ իրենց ո՞վ տը- ւաւ պարտականութիւնը այսպիսի հան- զանակութիւններ ձեռք առնելու, ո- ռոնք օգուտ ունենալէ աւելի կը վը- նաան ապագայ մեծ հանգանակու- թիւններուն, ու կը յոգնեցնին արդէն նախընտրելով ժողովուրդը:

Թերեւս առարկուի թէ այս կերպով կը յուսան աւելի գործնական հողի վրայ գործած ըլլալ:

Այդ պարագային մենք պիտի ա- ռաջարկենք որ հաճին իրենց անունը փոխել և յետ այսու Կարմիր Պաշի անունն տակ գործել. իսկ եթէ կը փափաքին որ հասարակութիւնը նը կատէ զիրենք որպէս սպայից միու- թիւն, կը պահանջենք որ համաձայն իրենց կանոնադրին շարունակեն, ինչ- պէս անցելով մէջ, իրենց զինուորագի- տական դասախօսութիւնները:

Բնորոշեց շեր պարտականու- թիւնները:

ԽՈՐԷՆ ՏՈՒՐՊԵ

ԿԱՐՄԻՆԵՐՈՒ ԴՊՐՈՑԸ

Երկու տարիէ իվեր զօրաւոր բրո- քական մը կը յորդորէ Արեւմուտքի աշխատաւորները հետեւելու Ռուսիոյ օրինակին. իր պատգանքը տուաւ Անգլիայէ և Իտալիայէ վերջ, Յրանսա և կրեց երկաթուղիներու գործադու- ըլլալը. Բայց այս երկու տարուան ըն- թացքին Մոսկուայի պոլիտեխնիկները կազմակերպած են իրենց կառավա- րութիւնը Նյութ անոնք գրեթէ ամ- րոյժ Ռուսիոյ տէրն են Արդեօք ինչ- պէս կը վարուն իրենց երկաթուղիի պ շտնէութեան հետ:

Այդ վարունքը չի հարցնենք ոչ իրենց ախոյեաններէն, ոչ ալ իրենց զրացիներէն Կան պոլիտեխնիկները աղ- բարէ հեռագիրներ, Մոսկուայէ հա- սած, ինքնիր կողմէ նկարուած պոլ- չէվիքեան տիւրպետութիւնը:

Փետրվար 26ին հասած բառի մը կը ծանուցանէ թէ «նախապէս երկու թուղիի ընկերութեան մէջ պաշտօնա-

վարող անձեր, մէջն ըլլալով չափա- գէտներ, պէտք է անհիմար պէս ներ- կայանան կարմիր բանակին, զինուո- րական յեղափոխական բռնութիւն հը- րամանաւ Յետոյ կուգայ հետեւեալ տեղեկութիւնը, որ իր կարծառօտու- թեան մէջ չգաղթի թիւադրական ըլ- լալէ:

«Բոլորն ալ պէտք է անմիջապէս ճամբայ դրուին դէպի իրենց նախկին պաշտօնները, և տարամբօքնէն նը- շիրուն փոխադրութեան սպասարկու- թեան»:

Բայց, նոյնիսկ աշխատելով հրա- մայրուած ծառայութեան մէջ, կարմիր բանակէն առնուած այս պաշտօնէս- թիւնը չպիտի բաւէ Պէտք կայ աշ- խատանքի յաւելումի մը, երկաթուղիի նիւթեղէնները գործածութեան մէջդնե- լու համարմիջապէս պիտի զինուորագրեն լրացուցիչ բանուորներն ի՞նչ աշխա- տանք պիտի պահանջեն անոնց- մէն Ահա ինչ որ մեզ կ'ընէ Մոսկուայէն հեռագիր մը, 37 Փետրուարին քաշ- ուած:

Պիտի առարկեն թերեւ թէ Թամ- պոֆի ուղղիչ-մեքենավարները չպիտի կրնան աշխատիլ օրական 15 ժամ, եթէ Տոնէցի հանգադրանքները չհայ- թալթեն անհրաժեշտ անոնք: Բայց պոլիտեխնիկներն իշխանութիւնները այդ մասին խորհած են արդէն, և 27 փե- տրուարի հեռագիրը այս կէտին վը- րայ կուտայ տեղեկութիւններ, առ- նուած «Էքսթրաօրդինար ժիլդո» (Տնտեսական կեանք). անուն հանգե- սէն:

Այս հանգեքը կը հաստատէ որ Տո- նէցի հանգային կեդրոններէն միոյն մէջ անուխի արտադրութիւնը կ'ընա- պատկուած է: Ի՞նչ միջոցներով կ'ըն- տանան արդեօք այսպիսի տրդիւնե- րն... «Նոր մէթոտը գործածելով» կը պատասխանէ ռուս հանգեքը Այլա- պէս ըսելով, խնդիր, կը զանազան քերու զինուորականացումին շուրջ, ինչպէս ըրած են երկաթուղիները:

«Ուղղորդիլ Աշխատանքի բանակին խորհրդոյ որոշումը նշան մըն է թէ նոր լրջանը սկսած է: Այս միայն ա- ռաջին քայլն է, ուրիշներ պիտի հե- տեին, նոյնքան վճարական: Տնտեսա- կան ճակտին վրայ, հատուածներ ըն- տրուած են, որոց վրայ պիտի ուղղուի ուժերու և միջոցներու առաւելա- գոյնը և արդիւնքները չպիտի սպաս- ցեն մեզ»:

Բայց Ռուսիոյ բոլոր փոխադրու- թիւնները երկաթուղիով չեն կատարուիլ: Ամենէն անհրաժեշտ արտադրութեանց մէջ — փայտ, քարեղը մանուսնդ — չա- տերը կ'անցնին նաւարկելիւղիներով: Պոլիտեխնիկներն իշխանութիւնները չեն մոռնար զայդ փետր, 27ի հեռագիրը կը ծանուցանէ թէ անոնք կը փու- թացնեն «ամեն ինչ սխալէմի մէջ զը- նելու աշխատանքները»:

Բոլոր գործաւորները կը նպաստա- ւորուին անգեղէնի մասնաւոր օրա- պահիկներով:

10000 բանուորներ յատկացուած են նաւատորմը ի վիճակի դնելու, 3000՝ նոր նաւերու շինութեան, 2400 ջրա- բաշխական նորոգութեան համար:

Մոսկուայի այս լուրերը կ'արտա- յայտեն անշուշտ սովիթ կառավա- րութեան մտադրութիւնները Արդեօք հաւատարմաբար կ'արտայայտեն ըս- տացուած արդիւնքները Միթէ պոլ- չէվիք ինքնակալութիւնն է որ ճըշ- մարտապէս կը հայթայթէ ճարտարա- լեստական արդիւնքներ Այս ուրիշարց մըն է որու կարելի չէ պատասխանել Ազգերու Ընկերակցութեան Ռուսիոյ մէջ կատարելիք քննութիւնէն առաջ:

Բայց ինչ որ ալ կարենան ըլլալ պոլիտեխնիկ կազմակերպութեան տկա- րութիւնները — ձեռնհասութեան և վստահութեան պակաս — այդ կազմա- կերպութեան սկզբունքները կատա- րելապէս յստակ են: Կը հաստատուի բռնի աշխատանքին վրայ: Չճանչնար 8 ժամուան աշխատութիւնը Ռուսիոյ վերաշինութեան համար կը կիրարկէ բրուսկական զինապաշտութեան մէ- թոտները:

(Թան)

Ազգային Բնութագր

Երէկ առաւօտ ու կէսօրէ ետք Մուշեղ Եպոս. ընկերակցութեամբ Տե- զապահ Հօր, Պ. Պ. Ա. Սեւտիքեանի, Մ. Պարթևեանի և Ղ. Վարպետեանի շարունակեց կիլիկիան հանդանակու- թիւնն և ուրախ ենք արձանագրելու թէ հանգանակեալ գումարն հասու տան և հինգ հազար սկսուի:

Մուշեղ Ա. քանի մը օր ևս մնալէ յետոյ քաղաքս յառաջիկայ շոգեհա- տով կ'մեկնի դէպի Կիլիկիա:

— Երէկ իրիկուն Ռուսմե, Խորհուրդը նիստ գումարեց նախագահութեամբ Առաջ Տեղապահ Հօր և զբաղեցու վարժարանական հարցերով:

ՆՇԱՆԱԿՈՍՈՒԹԻՒՆ

Իզմիրի երիտասարդութիւնն սկը- սաւ շարժիլ. երեւոյթը գեղեցիկ է և աւելի ևս ուրախուի կ'գոռնայ երբ այդ շարժումն բերողները ծանօթնե- րու բարեկամներ կ'ըլլան:

Պ. Մատուր Ե. Մաղազաճեանի Օր. Լուսի Ս. Մորուքեանի հետ նշանա- խօսութիւնն անշուշտ ուրախութիւն պատճառած է ոչ միայն երկու կողման ընտանեաց, այլ նաև երկու կողման բարեկամները:

Պ. Մատուր Մաղազաճեան Իզմիրի Հայ երիտասարդութեան պատիւ բե- րող դէպք մըն է իր պարկեշտու- թեամբ, գործունէութեամբ, ձեռնիւրէց ոգիով ու աշխատասիրութեամբ, ու- ռով քիչ ժամանակի մը մէջ յաջողե- ցաւ կարեւոր դերը շինել և զբա- լել ամենքի վստահութիւնը:

Օր. Լուսի գումարն է Պ. և Տ. Սեւտիքեանի Մորուքեանի, Ռուսի, կր. թուած, լիզուագէտ և գեղանի, որ իր վրայ կ'իղդրոնացնէ նաև ապագայ տանակնով մը բոլոր բարեմասնու- թիւններն և կոչուած է կազմելու ընտանեկան ասքուկ բոյն մը:

Ստալկոնութիւնս իր օրտագին շը- նորհաւորութիւններն կ'ներկայէ խօ- սի երանքներն, ինչպէս նաև Այրի Տիկին Ե. Մաղազաճեանի, Պ. և Տ. Ս. Մորուքեանի և Տոնիկեան, Օհանեան, Մաղազաճեան, Մորուքեան, Մալխաս- եան ընտանեաց ու պարագայից, այս յարմար ու ուրախալի նշանախօսու- թեան առթիւ, երջանիկ ապագայ մը մտղթելով:

Կը յաճախարարենք մեր ընթերցող- ներուն կարգաւ մեր այսօրուրէն ըս- կած թերթերը ՓԱՌԲԻ ՃԱՄԾԱՆ:

Տեղական Լուրեր

ՔԱՂԱՔԻՍ արդէ մամուլը կ'ըն- զոքէ շահագործութեան դէմ որ անյաղ տրուելի մը նման կը քամէ կարօտ բնակչութիւնը: Օրական մի քանի նա- լեր մեծ ներածում մը կ'ընեն քաղա- քին համար Ամեն կարգի տարանք- ներ կ'ողողին հրապարակը և սակայն հրապարակը նոյն կը մնայ, կարծես թէ աստուածային վճռով մը հա- տատուած ըլլային: Զինադատարի ըս- կիզը հրապարակին վրայ նուազ տպ- րանք ըլլալով հանգիւծ աժան կ'ծախ- լէին նորէն, Հարկ է որ ձեռնհաս իշ- խանութիւնները լրջօրէն նկատի առ- նեն իսկ անհոգիութիւնը:

ՀԱՅԻ ՍՊԱՄ փողոցին մէջ Բօլ Միտէմ անուն անձ մը բէվըլըրի հա- րուածով ինքնուպաշտ եղած է:

ԹԷՄԻՐ ՏՄՄԻԹԵՆԻ չէնք զբաւուած է առջի օր Մ. Նահանգներու հիւպա- տոսարանի կողմէ, ամերիկեան ընկե- րութեան մը անունով: Թէպէր աՄՄԻԹԻ չէնք կը յաճախեմք Պանք մ'Օրիանի կողմէ, որ զայն Պ. Թէօթօրիտէսի վարձու տուած էր: Այժմ Ամերիկ. գրօշը կը ծածանի չէն- քին գագաթը և չգործիք այլևս:

ՀԱՆՐԱՅԻՆ առողջապահութեան տնօրէնութիւնն հետեւեալ կը ծա- նուցանէ:

Վերջին 24 ժամուան ընթացքին Իզմիրի մէջ պատահած է ծագիկի դէպք մը:

Հիշելիք Կարմիր խաչի թմբակապետ Պ. Զուռնյան փերուար ամսուան գործունեությունը վերականգնողական հրատարակած է զբաղվել քաղաք հեռակալը:

Հիշելիք Կ. Պ. Ուրախի, Այսրենի, Ֆոշաի, Գորապուրուհի, Մաղինաի իր մասնագիտությունը մեջ խնամած է ձրիաբար 11,778 յոյն, 2383 թուրք, 701 հրեայ, 316 հայ և 169 կաթոլիկ, ընդամենը 15347: Զրիաբար պատրաստուած են 14991 դեղագիրք:

Իսկ Կ. Պ. իր իզմիր հաստատություն թուականներն սկսեալ 21 Յունի, 1919, մինչև 29 Փետր. 1920, դարձան 5 զանազան մասնագիտություն մեջ 109428 յոյն, 131 4 թուրք, 9036 հրեայ, 3143 հայ, 2042 կաթոլիկ, ընդամենը 136,863: Զրի պատրաստուած են 143820 դեղագիրք:

Ա Ջ Դ

Նկատի ունենալով որ Ա. Կ. Ուրախի տարիկան որդեգրուած են մասնակցող ազգայիններէն ուսանք ճշարտիքի Տուրքի հաստատուած հետևանքով կը մերժեն իրենց արձանագրուած որդեգրուած ամսավճարներն կատարել, ինչ որ բոլորովին պատճառ կ'ըլլայ Ուրախի պիւտճէին խանգարման, Ազգ. վարչութիւնս պաշտօնապէս կը ծանուցանէ թէ՛ այդ կարգի ամսավճարներն որոնք տեղի կունենան Ուրախի ներկայ տարւան ի հաշիւ, պիտի զեղչուին «Հայրենիքի Տուրք»ի անուամբ իրենցմէ պահանջուելիք գումարներէն:

Ուստի կը խնդրուի որ ամեն ոք հաճի իրեն ներկայացուած որդեգրութեան ընկալագիրներն վճարել անպատճառ և այդ կերպով զերեւոյցնել որքեք հոգածութեան գործը:

Ա.Զ.Գ. ԱՌԱՋԱՆՈՐԴԱՐԱՆ (Կնէ+)

Տօք. Գ. ԱՄԱՏԵԱՆ ՄԱՍՆԱԳԷՏ

ՋԳԱՅԻՆ, ՄՏԱՅԻՆ և ՆԵՐՔԻՆ

ՀԻՄԱՆԻՈՒԹԵԱՆՑ

Նախկին շէֆ ալ Բիւիլի մասին հիւանդութեանց և Ա. օգնական Լոգանի համալսարանի շրջանի հիւանդութեանց գլխի նիւննուին:

Նախկին բժիշկ Լոգանի Bois de Cery նահանգային, մասին հիւանդանոցին և դարմանատան:

Լոգանի համալսարանը աւարտելէ վերջ 5 տարի արուեստը կիրարկած է Զուրգերի մէջ: Կը դարձան ամեն տեսակ չղային եւ ներքին հիւանդութիւններ:

Հիւանդ կ'ընդունի բացի կիր. օրերէ, ամեն օր ժամը 10-12 և 3էն 5: Փնարը փողոց Թիւ 13 Շարնո Թար:

Հ Է Լ Վ Է Յ Ի Ս

ՀՐԴԵՀԻ ԶՈՒԻՑԵՐԻԱԿԱՆ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Հաստատուած 1861ին

Ամիլիական հաստատուած վնասուց և նպաստաւոր պայմաններ

Ընդհ. ներկայացուցիչ Ի. Գ. Բ. ԱԻՑԻՔԻԱՆ ԵՂԻԱՐԳ

Մ Ե Ր Օ Ք Ա Ջ Ի Օ Ն

Յ. ՊՕՍԹԱՆՃԵԱՆ

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

ՍՏԱՅԱԾ Է

ԱՄԵՐԻԿԱՆ ՅԱՅՏԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆՆԵՐԻ

Մանկավարժին Առաձեռնութեամբ

Կանանց չիք մանկներ

Կանանց քօթիւմ-թայեռներ

Արանց բալթօնի և քօթիւմներ

Ամերիկեան կալօշներ

Հովանոցներու զանազանութիւն

Անգլ. նորածե մուշակաւ վերարկուներ

ԳԻՆԵՐԸ ԱՆՄԵՐՑԵԼԻ

Շիշեկիւր փողոց Թիւ 58

ԻՋԱՐԻ

Կ. Ս. ՊԱԼԱՊԱՆԵԱՆ

ԱԼԻԻՐԻ ԵՒ ՆՊԱՐԵՂԷՆԱՅ

ՄԵՐ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒՄ

Ստորե կը յիշատակէ նպարտուած անոնցին մէջ զանազան իրեղեններն և ամեն տեսակ զարդանքներն, պիտի յիշատակուին այս սխալներն տակ:

Եւրոպական ամեն տեսակ ուտեստեղեններ, ըմպելիներ, պահածոյ ձուկեր (թօն, տոբազ, սարտէլլա, սալմոն, լէնկէլ եւն.), ֆուս կրա, մուրտ, պէշիկ բաւաւեր, քէշքըր օճ, խաբօթա, քօրն ֆլաւոր:

Յուսկան քօնեռներ. Մարի Պրիկա լիթօրներ, եւրոպական գինիներ, շաքար, ամենատեսակ սակներ:

Անգլիական օճառներ, պանիր տեսակներ: Ամեն տեսակ նպարեղեն ամեն տեսակ ալիւր, քօթօթներ:

ԳԻՆԵՐԸ ԱՆՄԵՐՑԵԼԻ

Հ Ր Ա Պ Ա Ր Ա Կ

Փ. — Էլէէ	
Լոնտօն	414
Նիւ—Եօրք	89
Բաթիլ	8 16/40
Հոմ	6 12/40
Աթէնք	12 8/40
Պերլին	
Վիէննա	
Զուրգերիւ	
Թիւրքիա	
Անգլ. ոսկի	410
Տօլար	110
Փրանք	9 10/40
Լիւ. Բալա	6 20/40
Տրախի	12 2/40
Բուպի	60
Մարք	1 27/40
Բուրօն	23
Ոսկի	480

Տփ. Գալքախան

ՏՐԱՆՍ. ՄԱՍԱՍԱՐԱՆԷ ՎԱՅՈՒՄՍ

Ս. Բարիկ կատարեալագործած

Մանկարար, կնիստարոյժ եւ ներքին

հիւանդութեան մասնագէտ

Ամենատարի և վերջին գրութեամբ դարձան 2 շաբաթ կ'ընդունի ամեն օր իր բնակարանը, Հայոց թագ Բրէնթան սրճարանին դիմացի փողոց թիւ 4: Իսկ կէսօրէ վերջ ժամը 2-5 Զարեհ Շնորհաւորի և Թապախանէ Անատոնի դադարանները:

Աղքատաց ձրի, չորեքշաբթի և շաբաթ օրերը. Կ. Վ. 2-5 յիշեալ դեղատաններուն մէջ:

Փ Ն Տ Ո Ւ Ց Է Ք

ՍՈՒՐԷՆ ՊԱՐԹԵՒԵԱՆԻ

Պ Ա Տ Կ Ե Ր Ա Ջ Ա Ր Դ

ԶՄԻՒՐԱՆԱՅԱՅ ՏԱՐԵՑՈՅՑԸ

Գին 100 դր.

Կ ԵՐ ԶԻՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԿԸ ՄՏԱԾԵՆ ՀԱՅՆԵՐԸ ԶԻՆԵԼ

Լօրս Բըրլլին հաստատուած խորհրդարանին մէջ յայտարարած է որ Կիլիկիոյ քրիստոնեաներուն պաշտօնութիւնը պիտի ապահովուի Ֆրանսայի կողմէ և յետոյ ըսած է որ դաշնակից զին. իշխանութիւնը այն կարծիքին են որ Մուսթաֆա Քէմալի ունեցած ուժերու քանակը շատ չափաւորացած է: Քէմալ այնքան ուղեցրիկ մէկը չէ, ինչ որ կարգ մը անձեր այդպէս կը կարծեն:

Լօրս Բըրլլին կը մտածէ որ Ամերիկա պիտի կրնայ գտնէ Նիւթալան օգնութիւն մը ընել նորակազմ Հայկական պետութեան: Եւ եթէ Հայերը զինեն, անոնք պիտի կրնան ինքզինքնին պաշտպանել: Վերջապէս, եթէ որեւէ յանձնակատար տէրութիւն չներկայանայ, Հայաստան Ազգայնական Ընկերակցութեան պաշտօնութեան պիտի ենթարկուի:

ՆՈՐ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ ԴԱՇՆԱԳԻՐՆ ՄԵՋ

Լօնտօնէ կը հեռագրեն թէ Երեքնեքու խորհուրդը զբաղած է փոքրամասնութեան պաշտպանութեամբ: Յուսկան տեսակետը որ կը պահանջէ լուրջ երաշխտորութիւններ, առաջ կը տարուի Կորուկ պայմաններ պիտի մացուին դաշնագրին մէջ, ապագային ապահովելու համար այն բնակչութիւնները, որոնք պիտի կրնն թուրք լէժիմը:

ԻՆՉ ԿԸՍԷ «ՄԷՍԱՃԵՐՈ»

Հռոմէ ստացուած հեռագրերը կը հաստատեն թէ իտալական շրջանակներու մէջ վախ կը յայտնուի թուրքիոյ մէջ ձեռնարկուելիք Համաձայնութեան զին. գործողութեան մասին:

Մանաւեղ «ՄԷՍԱՃԵՐՈ» կը պահանջէ որ քննութիւն մը կատարուի թուրքիոյ անկախութիւնը վտանգուելէ առաջ, ինչ որ կրնայ գրգռել իսլամ մոլեռանդութիւնը:

Պ Օ Լ Ի Ս Ը

«Մաթէն» կը գրէ թէ վերջին դէպքերու պատճառաւ, հաւանական է որ Պօլիսը թուրքերու ձգեղու ծրագրը փոփոխութեան ենթարկուի:

ՎԷՆԻՋԵԼԻՍ ԿՈՒՏ 3 ԶԻՆԻՈՐ

Մ. Ուիլիսըն Զըրչիլ համաժողովին առջև պարզած է Փոքր-Ասիոյ մէջ կատարուելիք զինուորական արշաւանքի մը ծրագիրը, իտալական պատուիրակները, ապահովելով հանդերձ թէ Մ. Զըրչիլ կրնայ հաշուի առնել իտալացոց զինուորական գործակցութիւնը, որ արդէն սկսած է, պայքարած են այդ ձեռնարկին դէմ, իսկ Ֆրանսացիները, կ'ըսեն թէ, համամտութիւն յայտնած են այս տեսակետին:

Ինչ առնել Պ. Վէնիզէլոս երկարօրէն պարզած է Փոքր-Ասիոյ կացութիւնը: Ծայց առած է թէ սովորաբար շատ կարեւորութիւն կ'ընծայուի Մուսթաֆա Քէմալի անկարգ զինուորներուն և թէ յոյն բանակը առանձին կրնայ չափօրէի առնել հետ Հիւլէն վարչապետը վերջացուցած է իր խօսքերը, կրկնելով իր հազար յոյն զինուորներու համագործակցութեան առաջարկը, որոնք կը գրաւուին Իզմիրի շրջակայքին մէջ:

«Թայմ» Քէմալի ուժերը կը հաշուէ 40000 մարդ, գէշ զինուած և չհրա-հանգուած: Կաւեցնէ թէ յոյները Իզմիրի մէջ ունին 3 զօրաւոր զին. և զրկուել վրայ են 3-րդ մը ևս:

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ԱՐԵՎԵԼԻՔ

«Մաթէն» կը հազարդէ թէ Ֆրանսա չփափաքի երեք չոր զինուորներ զբ-կեցնել Արեւելք, սակայն կը յաւելու թիւթը, համաձայնական ուժերը միացած յունականներուն, լայնօրէն բաւարար պիտի ըլլան: Այս քաղաքականութիւնը ոչ մեծածախս, ոչ ալ արկածախնդրական պիտի ըլլայ:

ՖՐԱՆՍԱ ՀԱՄԱՄԻՏ

Լօնտօնէ ստացուած տեղեկութեանց համեմատ Ֆրանսա, կառավարութիւնը որոշած է մասնակցի թուրքիոյ դէմ կատարուելիք զինուորական գործողութեանց: Ֆրանսէ տէրութիւնը որ Պօլիս մեկնած է նոր ուժեր պիտի ուստայ, Պօսֆոր դաշնուղ ֆրանս. նաւաւորները նոյնպէս նոր առաքուներով պիտի ուժեղացուին:

ԲԱՐԻՋԻ ՄԵՋ ԻՆՉ ԿԸ ԽՈՐՀԻՆ

Ֆրանս. կառավարութիւնը Մարտ 11 ին խորհրդակցած է այն կացութեան վրայ, որ յառաջ եկած է համաձայնականներու կողմէ միլիթներու դէմ եղած գործողութեանց հետեւանքով, ինչպէս նաև նկատի առած է Հ. մա-ժողովին կողմէ ընդունելութիւնը, Պ. Վէնիզէլոսի բերած առաջարկներուն, զինուորական համագործակցութեան մասին:

ԹՈՒՐԿԵՐՈՒ ԴԻՐԲԸ

Լօրս Բըրլլին անգրադաշնաւոր Պօլիսի հարցին կը յայտարարէ որ այն յուզումը զոր յառաջ բերու ան միայն կրօնական չէ, այլ նաև քաղաքական: Սուլթանին Պօլիս մնալը աշխարհի իսլամներուն կը խորհրդանշէ խաղի սին զօրութիւնն ու հեղինակութիւնն:

Լօրս Գըրլլին կը թուէ երկարօրէն այն իրողութիւնները որոնք կը հաստատեն թուրքիոյ ժպիլի յանդգնութիւնը և Համաժողովը վաւերելու իր փա-փաքը, որպէսզի ընդդիմանայ դաշնագրին: Կը թուէ այս միջոցները որոնք ձեռք առնուած են, այս մտայնութեան վերջ մը տալու համար:

ԿԻԼԻԿԻՈՅ ԶԱՐԳԵՐԸ

Հաստատուած խորհրդարանին մէջ սոր Սամըր կրիմիւտ, արտ. գործերու փոխ նախարար, յայտարարած է որ անուղղայ թուրքերը պատասխանատու են Կիլիկիոյ շարժերուն:

ԹՈՒՐԿԵՐԸ ԿԸ ԴԻՄԵՆ ԱՆԳԼԻԱՅԻՈՅ

Տամատ Ֆէրիտ փաշա երկար տեսակցութիւն մը ունեցած է անգլ. բարձր ներկայացուցիչ ծովակալ Բալթի հետ: Կ'ըսուի թէ նախորդ փոխապետը ներկայացուցիչն ինչո՞րք է որ իր կառավարութեան մօտ գիւմուս կատարէ որպէսզի թուրքերը հանդէպ գործողութիւնը միջոցները չափաւորուին:

ՃՕԼԻ. ԱԼԷՎՐԱ ԸՆԿ. ԼՄԹՏ.

ՆԱԽԱՐԿՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԳՈՐԾԱԿԱՆ ԵՒ ՀԱՅՐԱՅՑՈՒՄՆԵՐ - ՄԵՌՆԵՐ ՎԱՃԱՌԱՆԱԶՆԵՐ

Կանոնաւոր երթելի Լոնտոնի եւ Լիւպրուրի եւ Մեծն Բրիտանիոյ թոյր Բաւահանգիստներուն համար: Նմանապէս ամեն տեսակի երթելի օր սպասարկութիւն Նիւ-Եորքի համար:

Գործակալի «Բաշաքի» ապահովագրական հրդեհի ընկերութեան ընթ.

Տիար Ժ. Տ. ԱԼԷՎՐԱ ԵՒ ՈՐԴԻՔ

ՆԱԽԱՐԿՈՒՆԵՐ ԵՒ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԲԻՐԷԱ-ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ

ԵՊԱՐԱՆԻ ՄԱՄՈՒԼ

ՀԵՄԵՐԱԿԱՆ 1883ԻՆ

ԵՊԱՐԱՆԻՍ մէջ կը տպագրուին գրքեր, գրքոյկներ, տետրակներ, յայտարարութիւններ, հարսանեկան հրաւիրագիրներ, զեկուցատոմսեր ու մահազոյներ եւն.

ԵՊԱՐԱՆԻՍ մէջ կը տպուին նամակազուրկներ, պահարաններ, հաշուեցուցակներ, ընկալագրեր, վերջապէս վաճառատան մը վերաբերեալ ամեն տեսակ տպագրական գործեր:

ԵՊԱՐԱՆԻՍ մէջ կը տպուին տեղեկագիրներ, երկրորդներու նամակ-հրաւիրագրեր տոմսակներ եւ վերջապէս տպագրական արհեստին վերաբերեալ ամեն տեսակ գործեր:

Ամեն լեզուէ՝ ՀԱՅԵՐԷՆ, ՖՐԱՆՍԵՐԷՆ, ԱՆԳԼԻԵՐԷՆ, ՅՈՒՆԱՐԷՆ, ԹՈՒՐԵՐԷՆ

ՏԵՍԱԿՆԵՐՈՒ ՓԵՏՊԵՏՈՒԹԻՒՆ

ԱՄԵՆ ՏԵՍԱԿ ԳՈՅՆԵՐՈՎ

Մամուլ եւ խնամեալ գործ օրուան զինքնու զրայ

Տպարանս քաց է առաւօտէ մինչեւ կես գիշեր

խնդրանքներու համար

Վ Ժ Ա Ր Մ Ո Ւ Ն Ք Կ Ա Ն Խ Ի Կ

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՄԱՄՈՒԼ

Թերթիս ծառայը աւելի ընդարձակուած ըլլալով, այժմ ի վիճակի եմք աւելի քան տասն մը տարբեր ծանուցման քաժէին, նոյնիսկ եթէ ամեն օր հարկ ըլլայ միեւնոյն ծանուցում կրկնել, ինչ որ ասկից առաջ ի վիճակի չէինք ընելու:

Գոհացուցիչ պարտականութիւն փոքր կամ մեծ, մէկ կամ աւելի ծանուցման համար:

Դիմումներ կ'ընդունուին առաւօտէ մինչեւ կես գիշեր:

Կ Ա Ն Խ Ի Կ Վ Ժ Ա Ր Ո Ւ Ս

Մ. Յ. ԲԱՐՍԵԼԵԱՆ

(1)

ՓԱՌԻԻ

ՃԱՄԲԱՆ

«Գործակալութեան համար է՝ Ժամակ համար»:

Ճօղէֆ Հաքիւն՝ բրիտանական արդի վիպագիրներու տիտաններէն է: Ընդհ. պատերազմի նախօրեակէն սկսեալ մինչեւ զինադադար նոր ճիւղ մը մշակեց վէպի՝ որ կոչուած է «Աստուծային վիպագրութիւն»: Այս սեռին պատկանող իր հեղինակութիւններուն զխառնելէն էն՝ «Սոսկ կտոր մը թուղթի համար», «Կեանքէ աւելի թանկ», «Նուրի վարագոյրը» Թօմի, Թօմի եւ Աթէնքի օրերը, կոխտուած խաչը Լայրի, իսկ ասոնցմէ զուրս իր հեղինակութիւնները կը հասնին տասնեակներու, որոնցմէ նուազագոյն սպառում մը ունեցողը 25 հազար օրինակէ պակաս չէ եղած:

Գ. Հաքիւն 1917ին գրեց իր «Փառքի ճամբան» անուն, 300 է աւելի էջերով մէկ վէպը՝ որ մեզի համար ամենէն շահեկանն ու հետաքրքրա-

կանն է, որովհետեւ մեր ցաւերուն, մեր մասին է որ կը խօսի եւ վէպին հերոսն ու հերոսուհին մերազնեայ են:

Գիրքը բաժնուած է 35 գլուխներու եւ ինչպէս յառաջաբանին մէջ կը պարզէ հեղինակը, իրական կեանք մըն է որ կը նկարագրէ, հայկական տարագրութեան եւ զուլումի կեանքէն առնուած դրուագներով լի ցուցն:

Մեր հզորակացութիւնն ու դիտողութիւնները թողով յօղուածի վերջաւորութեան, հոս յարմար կը զըռնենք ընդհանուր գաղափար մը տալ Փառքի՝ ճամբանի բովանդակութեան վրայ:

Արրահամ Աղեքսանդրօսը անուն ծանօթ հայ յեղափոխական գործիչ մը մազապուր կ'ազատի 1894ի ջարդէն եւ Անգլիա կ'ապաստանի իր խիստ գեղադէմ ու գեղատի կնկան եւ հազիւ մէկ տարու զաւակին հետ:

Հոն՝ Թուրքիոյ մէջ կրած հալածանքէն, վախ ու սարսափէն ազդուած եւ տառապանքի ու ճամբու յոգնութիւններուն չի կարենալով տոկալ, կինը կը հրաւիրանայ ու կը մեռնի, որուն կը յաջորդէ Արրահամի մահը, միակ ծառանգն ու աւանդապահը թողով իրենց փոքրիկը՝ զոր սիրայօժար կ'որոգեզէ Անգլիացի ըն-

ATLANTIC ASSURANCE

COMPANY, LIMITED.

79, CORNHILL, LONDON, E. C. 3.

Կ. Ո. ՈՍԿԱՆ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉ

ԻՋՄԻՐ, ԲԱՍՍԱԹ ԲԷՇՏԻՄԱԼԺԻՕԴԼՈՒ ՎԵՐԻ ԹԱՐԿ ԹԻՆ 2

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կրակի դէմ.

NATIONAL UNION SOCIETY LTD.

LONDON

CENTRAL INSURANCE CO. LTD.

LONDON

Ծովային.

PHOENIX ASSURANCE COMPANY LTD.

LIVERPOOL

Դիմել մանրամասնութեան համար.

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱՆՆԵՐ

Լ.ԵՒ Լ. ՎԱՐՊԵՏԵԱՆ

տանիք մը, խոստանալով գործադրել հօրը կամքն ու փափաքը, մաղթանքն եւ ուխտը, այն է զաւակը մեծցնել իրեն փոխանորդ մ'ըլլալ եւ ազգին համար ծառայելու պատրաստել:

Ծովակալ Թրէնքօմ, իր խոստմանը համաձայն, հարկի նկրթութիւնն ու գաւառապետութիւնը տալ կը ջանայ իր որդեգիր զաւակին՝ Վիքթորի Ուիլիամսոյ Արեւելեան լիզոններու եւ պատմութեան քաջամուտ դարձնել զայն եւ հազիւ քսանը անցուկ տարիքին մէջ, համալսարանը աւարտելու տարին, Ծովակալը կը պատմէ իրականութիւնը եւ կը յայտնէ հայ ծագում ունենալը. թէ ինչպէս Անգլիա եկած էին, թէ հօրաքոյր մը ունի Վիտայ մէջ, կը ցուցնէ հօրն ու մօրը լուսանկարը՝ զոր յուզումով կը դիտէ Վիքթոր:

Ճիշտ նոյն օրը նամակ մը կը հասնի Ծովակալին, Վիքթորի հօրաքոյրէն՝ որ բաւական տոնէ ի վեր դադարեցուցեր էր իր թղթակցութիւնը: Ասով կը պարզէ իրենց վտանգալիք վիճակը, մասնաւորապէս իր աղջկան սարսափելի կացութիւնը՝ Վիտայ կուսակալ ձեւաբէթ պէյի հետապնդման տակ:

Վիքթոր կը յուզուի, ազգային ըզրացումները կը բորբոքեն ու ցեղային

արեւնը զինք կը մղէ Ինուքիա մեկնելու եւ օգնել իր Ազգին ու մոտեւ ուրիշներ իր միակ ազգականը եւ զոյ հօրաքոյրն ու դուստրը փրկել ըսպառնացող վտանգէն, Անգլիա փոխադրել «Ջեմ կրնար խուլ զառնալ ծնողքիս ազգականներուն որ ինձի կ'ողորմեն գերազմանէն չեմ կրնար սառն անտարբեր մնալ ազգականներուն կրած դժոխսային չարաբանքներուն» կը պատասխանէ Վիքթոր ու անտեսելով իր առջեւ բացուած փառայից ապագան ու հարստութիւնը ու Անգլիացի սիրուհին, կը վճռէ հայրենիք զառնալ եւ շարունակել հօրը ձգած ճամբան:

Ծովակալ Թրէնքօմ անկեղծօրէն կը յայտնէ թէ միշտ իր զաւակին Վիքթոր եւ տունը միշտ բաց է զինք ընդունելու իբր իր հարազատ որդիին կուտայ հարկի յանձնարարականներն ու կը լրացնէ պէտքերը ու կը ճամբէ զէպի նպատակը, երբ արդէն պատերազմի նախօրեակը կը գտնուէին ու թշնամութիւնները սկսած՝ Գեորգ մանկոյ կողմէ:

(Երբեք չի կրնար)